

Силабус
навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Спеціальність
017 «Фізична культура і спорт»

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

освітній рівень - бакалавр

1. Загальна інформація

Назва факультету		Фізичної культури та спорту
Освітня програма (назва, рівень вищої освіти, форма навчання)		Фізична культура і спорт, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, денна форма навчання
Навчальний рік		2020-2021
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти {Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	017БОК1 Історія України
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліні	Змістовий модуль 1. ПРАДАВНЯ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА УКРАЇНА Історія України як наука. Періодизація історії України. Поняття історичної пам'яті та свідомості, етносу (народу) і держави. Проблема появи людини та заселення нею території сучасної України. Процеси формування українського етносу і його державності. Роль державності в

		утворенні, розвитку й розпаду Русі. Християнство в етнополітичній еволюції давньоруської держави. Русь в етнополітичній історії України та інших східнослов'янських народів. Галицько-Волинське князівство. Змістовий модуль 2. УКРАЇНА В ПЕРІОД НОВОЇ ІСТОРІЇ Литовське і руські князівства у створенні та зміцненні нового політичного центру збирання руських земель – Великого князівства Литовського. Люблінська унія 1569 р. і утворення Речі Посполитої. Польсько-католицький фактор в українському етно- й державотворчому процесах. Берестейська церковна унія 1596 р. Козацтво й Запорізька Січ як осередки формування українського народу, його державності. Національно-визвольна революція 1648–1676 рр.: причини, характер, роль в соціально-політичній історії України. Козацько-гетьманська держава України під проводом Б. Хмельницького. Поступове обмеження російським царизмом автономії козацько-гетьманської держави України. Гетьман І. Мазепа в історії України. Малоросійська політика російського царизму. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини. Т. Шевченко і його історична роль. Роль Кирило-Мефодіївського товариства (1846–1847 рр.) в українському національно-визвольному русі. Колоніальна політика російського царизму щодо України. М. Міхновський і формування ідеології українського
--	--	--

		націоналізму. Створення РУП, її еволюція і розпад на нові партії. Столипінська аграрна реформа та її наслідки для України. Змістовий модуль 3. УКРАЇНА В НОВІТНЮ ЕПОХУ Лютнева загальноросійська революція 1917 р. і політичні альтернативи її розвитку. Багатовладдя. Українська Центральна Рада в боротьбі за автономію України Жовтневий переворот у Петрограді та Україна. Проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки. Ультиматум Радянського уряду Росії Центральній Раді. Створення більшовицької УСРР. Історичні обставини проголошення Центральною Радою незалежності УНР (IV Універсал). Гетьманство П. Скоропадського. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт Злуки УНР і ЗУНР. Запровадження нової економічної політики, її результати для України. «Українізація» в УСРР. Сталінська надіндустріалізація і суцільна колективізація, їх наслідки в Україні. Голодомор 1932-1933 рр. Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Спроба ОУН(б) відновити українську державність 30 червня 1941 р. Фашистський окупаційний режим в Україні та антифашистська боротьба українського народу. Розгортання двох підпільно-партизанських рухів: під керівництвом
--	--	--

		ОУН(б) та КП(б)У в 1941–1943 рр. Возз'єднання українських земель на основі рішень Ялтинської та Потсдамської міжнародних конференцій 1945 р. Вклад у перемогу українського народу. Ціна перемоги. ОУН-УПА в боротьбі проти Радянської влади на Західній Україні. Ліквідація греко-католицької церкви та її наслідки. Посилення сталінської політичної реакції в кінці 40-х – на початку 50-х рр. XX ст. Політичні компанії проти «українського буржуазного націоналізму» і «космополітизму». Загострення соціально-політичних проблем розвитку України. Дисидентський рух. Проблема державного суверенітету України в політичній боротьбі. Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р. Міжнародне визнання незалежності України. Будапештський меморандум. Прийняття Конституції України в 1996 р. та подальші зміни до неї. «Помаранчева революція» 2004 р. Процеси формування політичної нації та громадянського суспільства в сучасній Україні. Місце України в сучасному світі. Проблеми євроінтеграції України. «Революція гідності». Анексія Криму Росією. Російська збройна агресія на Сході України.
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	Історія України (шкільний курс).
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	Архівознавство
	– очікуваний результат	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - сутність основних проблем історії та сучасного буття

		народу України; - основні закони та етапи розвитку людської спільності; - витоки української нації та її місце у загальнолюдських процесах; - суспільно-економічні, політичні й культурні процеси історичного розвитку українського народу; - історичні події; - зародження та розвиток української державності; - процеси розбудови сучасної незалежної української держави; - діяльність історичних осіб, суспільних рухів і політичних партій; вміти: - узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням; - використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв; - застосовувати знання у практичних ситуаціях; - навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань; - всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення; - знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; - користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки; - реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і
--	--	---

		свободи людини і громадянина в Україні; - зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
Місце курсу у НП	– [розподіл по семестрах]	Перший рік, 1 семестр.
	– обсяг кредитів	3 кредити (лекцій – 16 год., практичних занять – 16 год., самостійної роботи – 58 год.)
	– тижневе навантаження (лекції + практична частина)	(2 – 4).
	– форма контролю	Екзамен.
Зміст курсу	– лекційний курс (тема розділу + питання для самост. роботи)	Тема 1. Вступ. Витоки українського народу та його державності. Питання до теми 1. Історія та інші науки, що допомагають вивчати минуле людства: археологія, антропологія, етнографія, лінгвістика. Населення України за кам'яної та бронзової доби. Трипільська археологічна культура як ранньоземлеробськапротоцивілізація. Місце прадавнього населення сучасних українських земель у світовій цивілізації свого часу. Тема 2. Русь в українській та світовій історії Питання до теми 2. Київська Русь періоду розквіту. Історична роль князів Володимира Святославовича і Ярослава Мудрого. Причини запровадження та роль християнства в соціально-політичній еволюції Русі. Русь після смерті Ярослава Мудрого. Період феодальної роздробленості. Причини занепаду Київської Русі.

		Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі. Князювання Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславича і Данила Галицького. Тема 3. Польсько-католицький фактор в українській історії Питання до теми 3. Перебування українських земель у складі Речі Посполитої. Соціальний устрій, церковне та господарське життя в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст. Героїчні військові походи українського козацтва. Політика П.Сагайдачного та її історичне значення. Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. – 1638 р.: причини, характер і значення в соціально-політичній історії України. Суперечності московсько-польських інтересів в історичній долі України і розкол серед козацької старшини після смерті Б. Хмельницького. Велика Руїна. Тема 4. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій Питання до теми 4. Поділ Польщі між Росією й Австро-Угорщиною та специфіка етнічного, соціального й економічного розвитку українців у складі двох імперій. Наступ царизму на автономію України. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини як закономірний наслідок малоросійської політики російського царизму. Національно-визвольні прагнення українців Російської та Австро-Угорської імперії XVIII–XIX ст.: гайдамаччина, рух опришків, стихійні селянські повстання. Кирило-Мефодіївське братство 1846–1847 рр. і його роль в
--	--	--

		українському національно-визвольному русі. Розвиток українських земель у складі Австро-Угорської імперії у XIX – на початку XX ст. Перетворення Галичини в другій половині XIX ст. в осередок легалізації українського національно-визвольного руху. Скасування кріпацтва у 1861 р. і подальший розвиток українських земель у складі Російської імперії. Історичні особливості розвитку капіталізму в Україні. Столипінська політика та її наслідки для України. Тема 5. Україна в революційних процесах 1917–1921 рр. Питання до теми 5. Політичні погляди, практична державотворча діяльність та історична роль М. Грушевського, В. Винниченка, С. Петлюри. Західноукраїнські землі в 1918–1920 рр. Проголошення ЗУНР. Українсько-польська війна. Відносини між УНР і ЗУНР. Тема 6. Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни Питання до теми 6. Обставини вступу УСРР до СРСР у 1922 р. Національна теорія і політика більшовиків та їх втілення в «українізації». Нова економічна політика більшовиків. Політика побудови кооперативного ладу в 1920-х рр. Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Україна та ОУН в агресивних планах фашистського керівництва Німеччини. Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої Червоної Армії в 1941–1942 рр. в Україні та їх значення для подальшого ходу війни. Евакуація. Корінний перелом у ході Другої світової війни і визволення
--	--	--

		України в 1943–1944 рр. Закінчення війни в 1945 р. та остаточне возз'єднання України. Операція «Вісла». Характер війни 1941–1945 рр. для українського народу. Джерела перемоги у війні з гітлерівською Німеччиною. Внесок у перемогу українського народу. Ціна перемоги. Тема 7. Повоєнний розвиток УРСР Питання до теми 7. Післявоєнна відбудова України в 1940–50-х роках. «Холодна війна» як фактор післявоєнного розвитку України в складі СРСР. Ліквідація греко-католицької церкви та її наслідки. Тема 8. Національно-державне відродження українського народу Питання до теми 8. Політика перебудови М. Горбачова та її криза (1985–1991 рр.). Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р. Виступи опозиції проти політики президента Л. Кучми. «Помаранчева революція» 2004 р. Незалежна Україна в міжнародних відносинах. Проблеми євроінтеграції України в суперечностях світової глобалізації.
	– навчальна література	Базова Бойко О.Д. Історія України: Навч. посібник. – 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 688 с. Історія України: Курс лекцій: У 2-х кн. Кн. 1: Від найдавніших часів до кінця ХІХ ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, О.І. Гуржій, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1991. – 576 с. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн. Кн. 2: ХХ ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, В.Ф. Верстюк, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1992. – 464 с. Історія України: Навч. посібник / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк,

		О.В. Гарань, О.І. Гуржій та ін.; Заг. ред. В.А. Смолія. – 3-тє вид., доповн. й перероб. – К.: Альтернативи, 2002. – 472 с. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр та ін.; Під ред. В.А. Смолія. – Т. 1. – К.: Вид-во «Україна», 1995. – 350 с. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, В.М. Даниленко та ін.; Під ред. В.А. Смолія. – Т. 2. – К.: Вид-во «Україна», 1996. – 494 с. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія України: Навч. посібник. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 396 с. Каденюк О.С., Нестеренко В.А., Сажко В.В., Завадська І.А., Михайлик А.О. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Кам'янець-Подільський.: ПДАТУ. – 2018. – 311 С. Новітня історія України (1900–2000): Підруч. / Авт.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.П. Дрожжин та ін.; За ред. А.Г. Слюсаренка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Вища шк., 2002. – 719 с. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 348 с. Політична історія України: Посібник / Авт. кол.: Є.О. Бондарєв, В.П. Горбатенко, В.А. Греченко; За ред. В.І. Танцюри. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 488 с. Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 1: Від найдавніших часів до кінця XVIII століття: Підручник. – Х.: Основа, 1995. – 446 с. Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 2: Від початку XIX століття до лютого 1917 року: Підручник. – Х.: Основа, 1997. – 479 с. Скрипник М.О., Домбровська Л.Ф., Красовський В.М. та ін. Історія України: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 367 с.
--	--	---

		Допоміжна Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К.: Наукова думка, 1995. – 687 с. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях. – Х.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 480 с. Грушевський М. Історія України–Руси: В 11-ти томах, 12 книгах. – К.: Наук. думка, 1991–1998. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К.: Наук. думка, 1992. – 549 с. Довідник з історії України: А–Я / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид. – К.: Генеза, 2001. – 1135 с. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Львів: Світ, 1991. – 576 с. Енциклопедія історії України: У 10 т. / Голова редкол. В.А. Смолій–. – К.: Наукова думка, 2003–2013. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / Авт. Кол.: В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін.; За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання-Прес, 2006. – 460 с. Історія України: Посібник / За ред. Г.Д. Темка. – К.: Академія, 2001. – 480 с. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. III: 1917–2003 рр.: Підручник. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2004. – 628 с. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. – К.: Україна, 1996. – 463 с. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. – К.: Україна, 1993. – 380 с. Крип'якевич І.П. Історія України. – Львів: Світ, 1990. – 520 с.
--	--	---

		Малий словник історії України / В. Смолій, С. Кульчицький, О. Майборода та ін.; Відп. ред. В. Смолій. – К.: Либідь, 1997. – 464 с. Новий довідник: Історія України / Відп. ред. І. Сілакова. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2006. – 736 с. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К.: Либідь, 1992. – Т.1. – 591с., Т.2. – 608 с. Реєнт О.П., Шевченко В.М. Історія України у схемах і таблицях: Навч. посібник. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2005. – 162 с. Світлична В.В. Історія України: Навч. посібник. /За ред. Ю. Алексєєва. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2006. – 400 с. Субтельний О. Україна: історія. – К.: Либідь, 1991. – 512 с.
Координатори курсу	– ім'я + прізвище координатор	Василь Сажко, к.і.н.,доцент
Розклад	– період вивчення (дата початку – дата завершення)	16.09.2020 – 23.12.2020
	– тривалість (кількість тижнів)	16
	– тривалість (хв.) заняття	80 хв.
	– аудиторія	201-П 206-П
Політика курсу	{посилання на загальні правила допуску та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету} (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при підсумковому контролі у вигляді екзамену до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль; 1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний): - робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, виконання практичних завдань, розв'язання тестових питань на платформі дистанційного навчання Moodle), у разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на

		консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів. Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії. Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни й отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни. 2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/organizacia-osvit-procesu.pdf), а також «Положення про семестровий контроль в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/semestr-kontrol.pdf.) Екзаменаційний білет передбачає наявність 3-ох питань, 2 з яких теоретичні, а третє – виконання тестових завдань на знання історії, теорії та практики архівної справи.
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	Для належного опанування дисципліною «Історія України» слід опрацювати базову літературу, яка забезпечить надання студентам знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.

		Особливо ретельно слід зосередитись на виробленні умінь аналізувати й оцінювати явища соціально-політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів; формування свідомості громадянина й патріота України.
Примітки		

Примітки: 1. **РНПД** – робоча навчальна програма дисципліни.
2. **ОП** – освітня програма.
3. **НП** – навчальний план.